

- **שם המחקר:** תפיסת המוגבלות וחוויות ההורות בקרב אימהות לילד עם מוגבלות בחברה החרדית
- **שנה:** 2023
- **סוג מחקר:** דוקטורט
- **מס' קטלוגי:** 890-189-2019
- **שמות החוקרים:** לירון בניסתי, בהנחיית: פרופ' שירלי ורנר
- **רשות המחקר:** האוניברסיטה העברית ירושלים

מגבלות המחקר והמלצות למחקרי המשך **מחקר זה נערך בסיוע מענק מקרן שלם.**

מתוך תובנות מהמחקר ומגבלותיו, עולות ההמלצות הבאות למחקרי המשך:

מחקר זה בדק את התפיסות אודות המוגבלות מנקודת מבטן של אימהות חרדיות לילד עם מוגבלות, תוך הסתייעות בכלים מביקורת המוגבלות לפרשנות וניתוח. מכיוון שבליבת המחקר ניתנה חשיבות להקשר החברתי-תרבותי, נכון יהיה להעמיק ולבחון שחקנים אחרים בחברה החרדית כדמויות מפתח רבניות, כדי להתרשם מהדברים מנקודת מבטם כמובילי דעת ציבור. מחקר המשך עשוי לעסוק בתפיסת מוגבלות מנקודת מבט חברתית-תרבותית דתית של רבנים מובילי זרמים עיקריים בחברה החרדית.

בנוסף, במחקר הנוכחי עם בחירתן של האמהות כמייצגות פלח ייחודי באוכלוסייה החרדית. ככאלו הן נתונות למערכת נורמות לחצים חברתית-תרבותית, אשר בשל כך נושאות ברוב נטל גידול הילד עם המוגבלות וחינוכו. בהתאם לכך, המחקר הנוכחי ביקש להעניק "נראות" לתפיסותיהן וחוויותיהן הייחודיות. המלצה למחקר המשך גורסת הכללת אבות חרדים לילדים עם מוגבלות ביחס לסוגיות אלו ולאור תפקידם השונה מהאימהות במערכת הנורמות החברתית-חרדית. זאת, כדי לקבל תמונה מלאה של החברה החרדית על מכלול הרבדים שבה. מחקר המשך הפונה לאוכלוסיית האבות עשוי לעסוק בסוגיית תפיסת המוגבלות לצד חוויות ההורות של האבות. בדומה למדריך הריאיון אשר הנחה את ראיונות העומק במחקר הנוכחי ניתן להפנות שאלות אלו לאבות ולקבל מידע אודות תפקידם בחינוך הילדים והאבהות (חוויות ההורות) לילד עם מוגבלות בחברה החרדית. כמו כן, בהכללת אבות במחקר המשך ניתן יהיה להתייחס להיבטים זוגיים העולים במסע המשותף של זוג חרדי המגדל ילד עם מוגבלות בהקשר התרבותי.

מומלץ להתייחס במחקר המשך להבדלים אפשריים בין זרמים שונים בחברה החרדית ההטרוגנית. במחקר הנוכחי עלה הבדל בולט אחד הנוגע לתפיסת המוגבלות כשוני בין החברה החסידית לליטאית, אך ניתן לבחון הבדלים נוספים בהרחבה במחקרי המשך.

מומלץ לקיים מחקר המשך אשר יתייחס מלכתחילה לשונות בין סוגי מוגבלויות, כגון האם קיים שוני בלהיות אמא לילד עם מוגבלות פיזית לבין אמא לילד עם מוגבלות חושית, או האם יש יחס שונה בחברה החרדית למוגבלות מסוימת לעומת אחרת.

מומלץ לקיים מחקר כמותני שיבחן היבטים נוספים הקשורים לתפיסת מסוגלות וחוויות האמהות. היבטים אלו כוללים: תפיסת מסוגלות הורית, עמדות כלפי אדם עם מוגבלות, סטיגמה משפחתית וחברתית בהקשר למוגבלות. נתונים כמותניים יעניקו עיבוי לגוף הידע ועשויים לאפשר הכללה רחבה יותר של הממצאים על החברה החרדית.

בהקשר זה מומלץ וראוי לקיים מחקר השוואתי בין מגזרים שונים בחברה הישראלית. המחקר יתייחס לתפיסת המוגבלות ולחוויות ההורות של המשתתפים (אמהות ואבות), לתפיסת מסוגלות הורית, עמדות כלפי אדם עם מוגבלות, סטיגמה משפחתית וחברתית בהקשר למוגבלות. כל אלו ייבחנו לאור ההשתייכות המגזרית, המגדרית והתרבותית של כל משתתף, בכדי לאפשר פיתוח התערבויות ממוקדות-אדם (מגזר מגדר תרבות). המחקר הנוכחי מוכיח יותר מכל כי יש להמשיך ולחקור תחומים אלו במשולב.

- [לפריט המלא](#)
- [למאגר המחקרים של קרן שלם](#)
- [למאגר כלי המחקר של קרן שלם](#)